

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор!
на чверть року	5 кор.
на місяць	1:70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів
на пів року	8 рублів
на місяць	1:70 рублів

Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душу ми викинеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — 3 Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорулиць). Експедиційні місцеві в Агенції Соколовського в пасажі Гавмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошенє звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Військовий закон в світлі чисел.

(Конець).

В оцінюванню військової предлоги вказують по сей і по той бік Литави на жертви, які она вкладає населеню помноженем числа рекрутів. Треба одначе звернути на се бачність, що ся предлога в дійсности не вимагає зглядно помноженя числа рекрутів, бо она домагає ся, щоби відно відно числу населеня побирано стілько рекрутів, як се в Австро-Угорщині діяло ся від 1869—1889. р. Пригляньмо ся отже числам. В 1868 з заведенем загального обовязку військової служби мала австро-угорська монархія 35 9 мільонів населеня, але доставляла відповідно вимогам військового закона 95.474 рекрутів для спільного війська і маринарки. Тимчасом зросло населенє монархії в обидвох єї половиних, а іменно до конскрипції 1900. р. на 45:4 мільонів, отже о 28:685%. Наколи отже відповідно військовому закону мають остати ті самі відношення між числом населеня і числом рекрутів, тоді давний контингент рекрутів з 95.474 повинен збільшити ся о 28:685 прц, отже вже в 1900. році повинно було число рекрутів вивозити 122.840 людей. Від останньої конскрипції аж до тепер зросло населенє знов о 2:7 прц, отже відповідно тому повинно-б зрости і число рекрутів о дальших 2.577 людей, що взагалі давало би 125.417, а дійсно теперішня предлога вимагає кругло 125.000, отже зглядно менше (о 417), як Австро-Угорщина давала в часі 1869—89 р. Неможна отже властиво говорити про нові тягарі, бо військова управа домагає ся лише привертненя занедбаних протягом часу (15 літ) давних відношення між числом населеня а числом рекрутів. Властиво є то отже такий сам тягар (а не новий), як вложено населеню 1869—89 і він не може бути важкіший, бо й 1857. року вибирала монархія 103.115, 1866—140.000, 1867—118.000, тоді іменно, коли мала 28—35 мільонів населеня.

Дальші домаганя в обидвох парламентах прямують до того, щоби законодатно докладно означити стан мирний і воєнний армії, щоби тим способом не дати правительству спромози, виходити поза ся максимумну цифру. Тимчасом у всіх державах, отже і в австро-угорській монархії о значує ся і оповіщує ся докладно мирний стан, і число побираних щорічно рекрутів ухвалюють обосторонні парламенти, коли тимчасом воєнний стан удержують держави в тайні, і лише в приближеню можна єго догадати ся. Щоби не переступлено максимумної цифри, се річ делегацій, а до того військова управа не може дати поруки, що не буде приневолена вийти поза границі в хвилі грози.

Головним домаганем є також скороченє чинної служби з 3 на 2 роки і більше число урльопованих. Міністер гонведів Феррарі пояснює в угорській бюджетовій комісії, що з 60.000 рекрутів, які в найблизших трьох роках будуть побрані, буде 13.065

ужито для заступленя тих, зотрі від 1903. р. в більшій як доси мірі будуть діставати відпустки. Більше розширенє відпусток і скороченє чинної служби можна би досягнути помноженем числа рекрутів.

В Угорщині вимагають знесеня закона з 1888. р., після якого можна втягнути вимково найнижший рік резерви як і три найнижші роки доповняючої резерви до чинної служби і мотивують се «помноженем» рекрутів. Тимчасом згаданий закон мав на цілі уможливити часткову мобілізацію в тісних рамках або скріпленє війська для стратегічно-політичних цілей, коли контингент рекрутів є лише щорічним правильним доповненем війська.

В раді державній знов всенімці домагають ся, щоби не призволено в 1903. р. на вимаганє предлогу втяганє доповняючих резервістів до чинної служби. Наколи рада державна дійсно ухвалила се домаганє всенімці, тоді мусів би вийти в жите закон з 1888. р. в горі наведений, котрий призвалає на покликанє.

Отак представляють ся домаганя деяких сторонниць по сей і по той бік Литави що-до військової предлоги, а наведені числа пояснюють доволі, о скілько сі домаганя є оправдані, позаяк чешко-радикальна обструкція вже залишена, отже в середу почне ся в посольській палаті розправа над сею предлогою, наколи знов які несподівані наглі внесеня не затарасують дороги до дневного порядку. Міністер краєвої оборони гр. Вельзергайм обіцяє ріжним сторонництвом, які з ним пересправляли, дати ще точні вясненя в розправі над законом.

Наука і промисл.

Для нашої заскорузлої у своїх заводах інтелігенції, пересяканої псевдо-паньськими, польськими навичками та традиціями, як і для нашого селянства, невиробленого в житейській борбі та перенятого якимсь фаталізмом своєї неволі, буде не без інтересу і користи, подати звістки про американську висну освіту та способи, якими до неї доходять молоді люди.

Характеристичною ціхою американського життя є добре пороазумінє і тісні зносини провідників промислу з провідниками науки. Жертви мільонерів, складані на річ університетів зближають у тісні зносини найвищі фінансові круги, з найвищими кругами культури. Межи людьми практичного діла а виховуючими нарід педагогами і вченими витворює ся згідність поглядів і діланя. Тож коли такі Карнеджі та Рокфелери фондуєть нові катедри, коли причиняють ся до збільшеня числа студентів, яким отвиряють відтак чимраз ширше поле діланя в крузі своїх інтересів, розуміють взаімно і університети, що такі промисловці в заміну за свої жертви мають право числити на се, що університети доставлять їм дипломованих, практичних робітників.

Однак людьми практичного діла стають переважно лише ті, що від вчасної молодости прикладали руку до праці і в поті чола уміли зносити ся на чимраз висші суспільні ступні. Тому американські університети покликають в свої пороги чимраз більше молодих, убогих лю-

дей, які удержують ся з т. з. помічничої праці. Через таку селекцію зросло замиленє і поважанє для ручної праці в університетах, які свою організацію чимраз більше примінують до напрямку, що має улекшити приступленє чимраз більших заступів людей ручної праці в ряди студентів. В сих старанях ривалізує майже зі собою промисловий і науковий світ і через те виробляє ся окрема кляса заробкуючих студентів і дипломованих зарібників, та зачинає для будуччини Союзних Держав Америки набирати перворядного, кермуючого значіня.

В сій демократичній організації університетів було найбільше міродатним утворенє т. з. «бюро праці для студентів». Таке бюро існує в Яле від двох літ, в Колумбії від року. В першій році на 327 кандидатів наук в Яле удержувало ся 30 з власних заробітків, а 69 вчисти заробляло на своє удержанє. В другім році на 400 студентів, просячих о заробкову працю, одержало єї триста.

Найзвичайніший спосіб заробкованя студентів становить обслуга при столі. Реставрації і т. п. заведеня дають їм страву і мешканє в заміну за їх обслугу при столі. В Яле падають під тям зглядом такі демократичні погляди, що навіть в університетській реставрації, де переважно столують ся студенти, usługують їм при столі їх власні товариші. Інші піднімають ся подібних помічничих поменших праць, як полагоджуваня покупок, нагляданя кухні, а в заміну за се одержують даром харч на кошт своїх товаришів стола. А до своєї обслуги при столі наймають інших товаришів. Окрім сего найчастійшим жерелом зарібку студентів є обслуга кальориферів по домах.

Занятя, які жертвують студентам, є найріжнороднішого рода. Газові товариства і водопроводові уживають їх за сторожів. Один похоронний підприємець уживав 6 студентів як караванярів до кожного похорону. В однім костелі уживано студента до калікованя (надуваня) органів.

Студенти сповняють єї занятя без фальшивого встиду або гордості. Своєї праці відмовляють тільки на той час, який припадає на виклади. Бюро в Колумбії розіслало до богато торговельників в Нью Йорку ось який лист: «Богато студентів в Колумбії бажає заробити на кошті життя і мешканя... Готові задля того обслугувати кальорифери, чистити і спрятувати, мити начине, ходити на посилки, сповняти службу коло коній; взагалі підняти ся всякої поданої праці. Коли ви самі не можете зайняти ся тим, будемо вам вдячні за присланє виказу послуг, яких потребуєте».

Підчас шкільного року студенти можуть заробити заледви на мешканє і жите. Але за те час вакацій становить для них пожадану пору до збільшеного заробкованя і складаня ощадностей. Підоймають ся тоді обовязків провідників в купелевих місцевостях, завідателів домів льокаїв, навіть послідного року 50 студентів в Яле сповняло обовязки трамвайних кондукторів. Силачі піднімають ся кермоваия спортами та перегонями.

Не тільки, що працюючі студенти не дізнають жадного унокореня ані зі сторони публіки, ані своїх товаришів, але всі намагають ся заохотити і піддержати їх у виконуваню своїх обовязків. Коли они винаймають ся за скле-

пових помічників, товариші вважають за обов'язок чести робити у них покупки. Торговлі, в яких в полудневий час є зможений рух, зголошують ся за дешевою послугою студентів на ті години, бо через те роблять собі рекламу. Навіть міста і вистави роблять собі з того рекламу, як про се свідчить ось яке оголошене: «Побут в Брокліні сего літа подасть ще одну користь: трамваї потребують додатково 800 людей до обслуги, а першєнство застережене студентам».

Університети гордять ся тим своїм демократичним устроєм, бо знають, що єму завдячують свою силу духа і праці. Університет в Ялі, устами свого заступника др. Пальмера, висказав отверто переконанє, що високий розвій своїх вихованців завдячує своему демократизмови. Підчас обїду в Оксфордї, виданим англійськими професорами, др. Пальмер поставив заробкуючих студентів як взір, гідний наслідування всюди. — Чи не було би се можливе і в Оксфордї? — спитав вкінці. При столї настала глибока тишина. — Ні — відповів по хвили один з професорів... В тим короткім заперечєнє містить сл ціла ріжниця між старим, а новим сьвітом!

Заграничні справи.

В німецькім парламентї вибухнула президиальна криза тим, що президент палати послів гр. Балестрем зрезигнував зі свого достїнства. Президиальне пересилєнє вишло наслідком перепалки гр. Балестрема з соціялістами. Президент, виступаючи в обороні особи цїсаря, не допустив соціяліста Фольмара до голосу, задля критики промови цїс. Вільгельма, пиголошеної по похоронї Крупа. Публична опінія признала невластивим таке ограниченє свободи слова в парламентї, а навіть консервативна Kreuz Ztg. зганила в острих словах поведєнє Балестрема. Се діткнуло президента так, що зрезигнував; уступає він як речник імперіалїзму супроти загальної опінії.

Про виправу австрійську на схід Середземного моря доносили дєвники, немов то она стоїть в звязи з подїями в Македонї. Отже Polit. Correspondenz замїщує статью, в якій заперечує, немов би се була демонстрація фльоти. Є се звичайні вправи, задля яких часть фльоти звидїла тамтого року західні береги Середземного моря, а сего року так само має звидїти східні береги. Узброєня, які мали немов то переводити ся, є лише викінченєм приготувань для нового корабля «Монарх», який має відплисти з ескадрою. Все те є звичайною практикою австрійско-угорської фльоти

і не стоїть в жадній звязи з політичними кєвєтїями.

З Венецїєлі доносить N. J. Herald, що Німцї здобули твердиню Сан Карло і висадили єї у воздух. Однак і німецька «Пантера» є так ушкоджєна, що инший корабель мусїє єї на лїнїєві потягнути здовж побережа до Вїєнштату. Крімє сеї невдачі потерпїв през. Кастро ще і програу з другої сторони. Венецїєльскї повстанці побили єго вїйска на 40 миль від Пуерто Кабельє. Англїйська праса, в суперечности з американьскою, признає справедливїсть Німцям в оружній перевалці в Маракайбскім заливї. Коли залога форту Дон Карло — лише Daily Telegraph — розпочала огонь на німецький корабель, в такїм разї командант німецької ескадри мав цілковите право примусити форт до мовчанї. Командант англїйського корабля був би в сїй ситуації поступив так само. Також і Америка не буде, здає ся, до тої приключки привязувати більшої ваги, бо ось доносить до Вєшнїтону американьскїй заступник в Венецїєлі, що в найблизших днєх наступить порозумїє і бльокада побереж буде знесєна. З Вєшнїтону доносить бюро Райтера в компетентного жєрєла, що Венецїєля старає ся заключити умову в тим дусї, щоби при управильнєнє претенсїї жадєн з вїрителїв не був упривїлейований. Венецїєля рїшучо оперла ся жаданю держав, що ведуть бльокаду, щоби їх претенсїї були передовсїм заспокоєні. Бовєновї припоручєно, щоби вїв пертрактації зовсїм безсторонно і узискав довшїй рєчїєнєць до силати довгїв. В недїлю, після конференції, заявив Бовєн, що має всї данї до твердженїя, що сїєр покїнчить ся в вдоволяючий спосїб.

Православє в Японїї робить великі поступи, як доносить «Варшавской Дєвнїк»: Міжнародна кореспондєнція звїщає, що росїйскї мїсіонарї мають величєзне поведєнє в Японїї та що нїгдє православїє не найшло такої придатної почви до розросту. Росїйскї мїсіонарї дістали ся до Японїї донєрва недавно, а число навернєних є в прирївнаню вже дуже велике. Сї вислїди Росїя завдячує головнє о. Николаєви, єпископови японьської православної єпархїї в Кїюто, давнїй столицї Японїї, побудовано вже православну соборну церков.

Новинки.

— Калєндар. В серєду: руско-кат. Павла Тивєйск, Йоана; рим.-кат. Кароля Вєл. — В четвєр: руско-кат. Поклон оков. св. Петра; рим.-кат. Франца Салєзїя.

— Від адмінїстрації. При змїні мїсяця просїмо наших Вп. Передплатникїв о скорє вїдновлєнє передплати, зглядно о вїрївнанє залєгостїй, бо на кредит не будємо висилати часопїси.

— Стан здоров'я ВПрєєсв. Митрополита Шєнїтцкого дуже погїршив ся. Горячка підносїть ся, а силї недужого опадають.

Станїславїєвскє конїсторїєнє єпископскє оголосїла отсє розпорядженє для духовєнства: Наспїла до нас від Високопр. львівської митрополїчної конїсторїї сумна вїсть, що Єго Прєєсвєцєнствє наш Високопрєєсв. Архїєпїстїр і Митрополїт терпїть тяжку болїзню. Любов і привязанє Вєч. духовєнства і вїрних вже самї собою домагають ся, аби засилати перед престол Отця свїтїв і Бога милости і щєдрот найщїрїйшї молїтви за здоровлє найдостїнїйшого архїєпїстїря. Оголосуючи се Вєч. духовєнствє, поручає ся, щоби кожний душпастїр вїдправив одну Службу Божу на інтенцію здоров'я, а крім того, аби при кожній св. Литургїї в недїлї і свєята, до дальшого зарядженїя, прилучував «Службу о недужах» на інтенцію ВПрєєсв. Митрополита Андрея. Від єпископскї конїсторїї в Станїславовї: Василь Фацїєвїч, капїтульнїй вїкарїй.

— Папскїй ювїлєй в Щирци. В недїлю днєя 1. лютого с. р. вїдбудуть ся в Щирци в салї п. П. Мїлєра вєчєрнїцї в чєсть 25-лїтнього понтїфікату Св. Отця Льва XIII.

— Підчас вєчєрнїць з танцями тов. «Академічна Громада», що вїдбудуть ся днєя 9. н. с. лютого 1903 в салї «Львівської Фїльгармонїї» будє отворєний для шановної П. Т. Публїки амфїтеатр. Цїни мїсць слїдуючі: Льожї партеровї для 5 осіб по 16 К, льожї мєзанїновї по 12 К, льожї на I. бальконї по 3 К Крїєла на II. бальконї від 1 до 44 по 2 К, від 45 до 82 по 1 К. В льожках партерових стрїй для панїв вїзитовїй, для панїв балєвїй. Наперед замовляти і купувати бїлєти можна кожної днїни від 11. годїни до 1. в льокалї «Рускої Бєсїди» у п. Павла Чайкїєвського.

Комїтет.

— З товариств. Загальнї збори рогатїньської фїлїї Руского Тов-а педагогїчного вїдбудуть ся в Рогатїнї в понєдїлок днєя 2. лютого с. р. о 12. год. в полуднє. На днєвнїм порядку є: справозданє вїдїлу, справа заснованя педагогїчного кружка в Бурштинї, вїбїр нового вїдїлу, вїдчит і внесєня.

— Вїнчанє п. Мїрона Даниловича, укїнченєго богослова, з п-ною Ірїною Дольницькою, дочкою судового радника п. Антона і Ольги Дольницьких, вїдбудє ся в понєдїлок днєя 10. лютого с. р. о 7. год. вєчєром в Успенській церкві у Львовї.

— З львівського унїверситєту. П. Йосїф Полїсьок з Підгаїць в одержав стєпєнь маїстра фармациї.

— Новий патєнт. Як показує ся, лише Полячи мають патєнт на право набуваня жидїв для польської народности. Русинам від сєго засї! Доказ на се находимо в станїславїєвскїм «Boj-цу Kresow-im». Жиди виспїх клєє учїтельської сємїнарїї в Станїславовї подавали при вїсєсах, що належать до «жидїєвської народности», а що такої народности в Австрїї не признають, то вписали ся як Русини. Дирекція сємїнарїї вїключила за се кїлькєх жидїв, а недавно спровадила до Станїславова на слїдствє члєна крайової ради шкїльної п. Матїєва нїд позором, що в сємїнарїї шїрїть ся жидїєвскїй сїонїзм і рускїй радїкалїзм.

— Грунвальд в Галїчинї. З обходу грунвальд-

Др. Ярослав Окуневский.

Із Цейльона.

(Образки).

(Конець).

«Рівність між собою і перед найвисшим єством, перед лицєм Божим!» — звєнїли голоси.

Мої думки полєтїли гєн далеко на півнїч — до рїдного краю.

Малим ще я був хлопцем. На рїздвянї свєята запросив мене мїй товариш шкїльнїй до себе у гостї. «Dworek» се був шляхоцкїй... Ми сїдїли у теплїй комнатї, а вїкна виходили на таку саму веранду... Мороз заскрїпїв під ногами коло веранди... То їдє наш мужик, згорблєний, уже заздєлєгїд зняв шапку, дарма, що на верандї нїкого із паньства не було... І приходили мужики один за одним і кожний знимав свою «кленаню» перед порожньою верандою.

Давно уже дїяло ся — яких двацять і п'ять лїт від того часу минуло, а мої духовї очї все бачили цїлий той ряд мужикїв, що били поклонї перед Гослєровим капєлюхом шляхотного пана їм'ярек, що сам недалеко — з батька чи дїда звав ся по мужицки Костюком, а вїдтак перемїнив своє порєкло на шляхоцкїй герб і спосїб.

«Рівність... вільність... братєрствє!»

— Excuse Sir, — звєрнув ся до мене один джєнтлємєн, — будьтє ласкаві, скажїть менї, чи чужинцїв радо приймають в Австрїї?

Я вїдвїв ся на него, не зрозумївши добрє, о що властиво єму ходїть.

— Я, як бачитє, — кажє він, — походжу з Burgher-ів, скїнчив студїї на тутєшнїм унїверситєтї і вступив на службу. Двацять лїт служби вїдбув я і дослужив ся пенсїї 400 фунтїв рїчно. Скажїть, чи з тим рїчним доходом можна жити у Вїднї або під Вїднєм, не по паньски, а так собі, по мїщаньски?

— Розумїє ся, що можна.

— Менї на старїсть хотїло би ся зажити по чоловічєму... Я вам уже казав, що я з бургєрїв, а знайтє, що тут, в кольонїях, лише чїстєкровнї Англїчанє уважають ся за людєй... Я хоть високий урядник, а мене тутє першїй-лїпшїй англїйскїй капраль уважає за щось таке згїрднє, що він зі мною знакомства вєсти не будє... В товарискїм житю нас нїгдє не приймають, бо я по повятям англїйским halfcast... бай-струк.

В теософїчнїм товариствї познакомив ся я з д-ром Орловом. Казав, що походить з дїда Орлова, котрїй якимись шляхами прибув на Цейльон і там заложив своє гвїздо.

Гарнїй, високий був мужина той др. Орлов і чорнявий як Іспанєць. Кїнчив студїї мєдїцинскї в Шотляндїї і був у Кольомбї головнїм лїкарєм при шпиталю. Ми стали приятє-

лями і розмовляли між собою о богато усяких справах.

Заходжу раз до него до шпиталє, бо я затужив за інтелїгентнїм розговором з ним, за тою серїозностю, з якою він глядїв на усї рїчї, і за тим, що він нїколи не жалував ся на нїчо.

Приходжу до комнати, де лежали хорї — слухаю і ухам своїм не вїрю — дївлю ся та очам не вїрю. При лїжку хорого сїдїть чорнїй Сїнгалїєць і чїтає псалми й молїтви — таки вашї старославяньскї... «Отчє наш, їжє всї на небєсїх, да свєятїть ся їмя Твоє...» а єго слова повтаряє бїднїй у горячїї лежачий молодий парубчак...

— Звїдки ти? що ти за один?

— Ваше благородїє, я з транспорту, що єго слали на Амур. Захворував та мене тут оставили. Нас тут три салдати. От я, та онтой, та там ще один у другїй кїмнатї...

Один з них був родом з Архангєльської губєрнїї, другїй з Хєрсоньської, а третїй був Поляк, чи як він себе звав «католик» з Вїлєньської.

Хєрсонєць — то був наш чїстїй український парубок із села. Як він урадував сї! як він від разу вїдкїнув усї ті нарости салдатєкї — «такь точно-сь» — коли я до него заговорив по сїльски... Руки менї брав ся цїлувати...

Сїнгалїєць, що їм молїтви чїтав, звав ся по англїйски Mr. Marshal, а по сїнгалїйски мав таке довгє їмя, що я єго не запам'ятав.

скої річниці здав тепер комітет рахунок. Видрукувано 140.000 паперових пасків, які куповано по 10 сот. і приліплювано на вікна замість ілюмінації, з того продано ледви четверту частку пасків, а решту ваги 5 соти. 590 гр. при вазі 1000 пасків рівній 6 кг. 62 дкг. рішив комітет віддати на макулатуру технічному Колу тов. людової школи. Далше комітет видрукував брошуру про Грунвальд і відозву в числі 40.000 і др та все те коштувало 4.476.49 кор. З розпродажі прийшло 8.772.13 К, отже остало 4.295.64 К. До того львівський магістрат дав замість ілюмінації 1.600 К, отже разом — з великої хмари малий дощ...

— **Красва шкільна рада** іменувала в народних школах: о. Теодора Блонського учителем релігії гр.-кат. 6-кл. школи муж. ім. Пірамовича в Коломиї; В. Данцевича і Юл. Косинського учителями 4-кл. школи нар. муж. в Снятині; Вас. Шудика учителем 6-кл. школи муж. в Камінці струм.; Фл. Дубраву учителькою 6-кл. школи жін. в Буску; Ольгу Мотюківну учителькою 4-кл. школи в Маріямпольї; Йосифа Чабановського учителем 4-кл. школи на передмісті Микулинецьким в Тернополі; Бог. Крушинську учителькою 4-кл. школи в Виткові новім.

Управителями 2-кл. шкіл: Йосифа Залевського в Вікні; Алекс. Фірка в Рівневі, М. Якубовського в Остаю; Івана Фурдика в Воли фінансовій; Стан. Цвонкальського в Бірках малих.

Учителями 2-кл. шкіл: Ів. Новаківну в Воли фінансовій; Марію Петрівну в Цівяві; Ром. Ірковську в Креховицях; Стан. Гражинську в Ваневій; Кар. Залевську в Вікні.

Учителями і учительками 1-кл. шкіл: Р. Репелювичівну в Кічній; Івана Проця в Верхомлі великій; Влад. Бросмана в Райску; Стан. Валігурського в Старій Веси; Ант. Худого в Лопанці; Марію Шреттерівну в Борках; Ол. Надаховську в Печарній; Прок. Романюка в Шутроминцях; Анд. Покоя в Голдях; Вінк. Ломея в Уторогах; Мар. Мазівну в Яблонівці; Волод. Павлуха в Виріві; П. Рудого в Братанах; Мик. Левинського в Нижборгу старім; Петра Жмуду в Ноцковій; Каз. Серославського в Гумнясках-Фокс.

Красва рада шкільна перенесла: Михайла Добротвора з Шил до Лядзького шлях.; Івана Чабановського з Торговиці до Гуменця.

Листонос дефравдантом. Перед трибуналом присяжних судив у Львові відбувала ся вчора розправа проти бувшого листоноса Івана Котлярчука, якого прокуратура обжалувала о спроне-віренні і крадіж листів та поштових переказів на квоту 16.000 К. Обжалований звиняв ся при розправі тим, що кілька разів видав адресатам більші квоти, як їм належало ся і тому попав в недобір. Аби покрити недостачу квоту, не до-ручував посилок, а посвідки сам підписував. Ся маніпуляція так его розстроїла, що з розпуки почав запивати ся і не памятав, що з ним діє ся. Яко свідки зівнавали старший поштовий комісар Турнеле, пошт. контролер Сідорович, офіціал Штольц, листонос Ольшевський і Маєр, портієр готелю «Ванда». Перший свідок пояснив спосіб, як Котлярчук переводив дефравдацію; дальші свідки зівнавали корисно для обжалованого та передставляли его як примірною і проворного листоноса. Свідкови Маєрови оповідав Котлярчук, що ему лихо поводить ся на почті, і тому він подякує за службу та вибере ся до

Росії, тим більше, що з Угорщини має одержати 95.000 К. Маєр виміняв Котлярчукови 25-рублевий банкнот, а за прислугу одержав 20 К, хотів не хотів приняти сих грошей. На сїм покінчено вчора розправу, а нині западе вирок.

— **Перекупство на залізницях.** Зі Станислава доносять: Стаційний уряд в Хриплині вніс дня 9. серпня 1902. р. жалобу до тутешного карного суду на гандляря кіньми о переступ §. 492. к. з. іменно о те, що сей гандляр закинув урядникам залізничної стації в Хриплині, що они лише тоді скоро вислають посилки, коли дістануть кілька корон баришівного. В наслідок сего донесення прокуратура обжалувала гандляря. При розправі гандляр перевів доказ правди на свій заміг, бо заприсяжені свідки potwierдили, що стаційні урядники брали хабарі. В виду сего суд увільнив обжалованого, а прокуратор не зголосив відклику.

— **Сендзімір перенесений.** Звісний зі свого русиноїдства професор золочівської гімназії, Ян Сендзімір — перенесений до ряшівської гімназії.

— **Моторові поїзди.** Австрійське міністерство залізниць вже від довшого часу займало ся справою заведення руху моторових вагонів на державних залізницях. В тій справі міністерство зажадало від дирекції залізниць внесень що до технічної і фінансової сторони проєктованих вагонів. Мотори були би імовірно електричні. З заведенням моторових вагонів рух поїздів відбував би ся частійше.

— **Робітничі демонстрації.** В Празі відбули ся вчора збори робітників без занятя. По зборах около 2.000 робітників переходило улицями міста, з окликами: «Дайте нам роботи! Дайте нам хліба!» Проти демонстрантів змобілізовано всю поліцію, яка арештувала кільканацять осіб.

— **Розрухи на Сицилії.** В Альмако на Сицилії прийшло оноді до розрухів і демонстрацій з причини високих податків від артикулів живности. Демонстранти напали на дома митових і податкових урядів і зрівнали їх з землею. Аж карабієри привернули спокій по завзятой борбі з вохобниками.

— **Осторожно з нафтою!** Марія Шелест, жінка вольного зі Львова, збила оноді лампу, а нафта виляла ся на єї голову і почала горіти. Тяжко попарену Шелестову відвезено до шпиталю, де она вчора померла.

— **Дохід державних залізниць** в грудні 1902. р. вносив в особовім обороті 4,064.300 К, в тягаровім 13,508.700 К — разом 17,573.000 К. З того припадає на східні шляхи 1,279.800 К за перевіз 770.600 подорожних і 4,229.600 К за перевіз 530.500 тон тварин. В порівняно з груднем 1901. р. на східних шляхах є дохід менший о 30.298 К (— 16.400 подорожних) в особовім руху, а о 331.188 К (— 14.100 тон) менший в тягаровім руху. Причиною зменшеня руху особливо була непогода. Загальний дохід від 1. січня до 31. грудня 1902. р. вносив в особовім руху 67,259.100 К (+ 2,270.318 К), а в тягаровім руху 172,007.900 К (+ 1,805.259 К).

— **З Дирекції залізниць державних у Львові:** Газета Львівська оголошує розписанє оферт на доставу меблів і інших предметів з дерева, як також ваг і годинників для всіх стацій і будок на новій з днем 1. липня с. р. отворити ся маючій залізници Львів-Самбір. Постанови відно-

сачі ся до оферт, формулярі оферт, рисунки і подрібний опис предметів можуть оференти переглянути в годинах урядових в ц. к. Дирекції залізниць державних у Львові в відділі руховім П. поверх двері ч. 239, де на жаданє видавати будуть також формулярі оферт. Виповнені оферти належить вносити до протоколу подавчого ц. к. Дирекції залізниць державних у Львові найпізнійше до 12. год. в полудне дня 5. лютого 1903 в запечатаних конвертах з написю: «Оферта на доставу урядженя для шляху Львів-Самбір»

— **Родимці! Памятайте на бурсу Руского Товариства педагогічного у Львові!**

Посмертні оповістки.

— **Іполит Волощак**, канцелярийний помічник краєвого суду, упокоїв ся у Львові дня 26. с. м. в 48. році житя. В. в. п.!

— **Юстина з Дідицьких Алексевич**, сестра Богдана Дідицького, упокоїла ся дня 20. с. м. в Жовкві в 87. році житя. В. в. п.!

Наука, штука, література.

— **Панна Саломея Крушельницка** — як доносять телеграми — з великим powodженням співала оноді партію Мімі в опері «Циганеряк в неаполітаньскім театрі Сан Карло. Партія Мімі є — як звісно — лірична, а п-на Крушельницка є героїчною співачкою. Великий sukces п-ни Крушельницкої в ролі Мімі доказує, що наша славна землячка в ліричних партіях стоїть на тій самій вижині артизму, що в героїчних ролях оперових.

— **Учитель ч. 2.** з 20. січня 1903. Зміст: О урядженю і веденю шкільного огорода при школі народній сільского типу (дальше). — Чи освідомлювати школярів про полові справи? — Чим скорше, тим ліпше! (Зміст сеї статі такий самий, що попередної). — Наука многосторонність інтересу. — Лектура. — Кілька уваг о розвиваню понятя моральних. — Дятячі городи за морем.

Передплату на «Учителя» і «Дзвінок» належить вислати на адресу касиєра Руского Товариства педагогічного: п. Андрій Алиськевич, Львів, ул. Кльоновича ч. 7.

— **Репертуар Львівської Фільгармонії.** В четвер 29. січня великий концерт фільгармонічний при співучасті Франца Навалья, ц. к. надворного співачака і квартету дамского Сольдат-Пефер. Програма: I. I. Глюк: Івертура «Фіренія в Аулідір». 2. Гайдн: Квартет Es-dur, відіграють Сольдат-Пефер і т. д. 3. Моцарт: Арія з «Così fan tutte», в тов. оркестри відіспіває Фр. Наваль. — II. I. Давідофф: Концерт A-moll, відіграє Леонтин Гертнер. 2. а) Желеньский: Думка Янка. б) Перголесе: «Ніна», в) Массенет: Quore les yeux bleux», відіспіває Фр. Наваль. — III. I. Р. Фухе: Квартет C-dur, відіграють Сольдат-Пефер і т. д. 2. Массенет: а) Арія з опери «Werther», б) сцена і арія з опери «Манон», відіспіває Фр. Наваль.

Телеграми.

Відень, 27. січня. Цукрова комісія по довгій дискусії, в присутности міністра скарбу Бем-Баверка, прийняла правительственне предложене о цукровім податку без зміни.

Вентерсдорп, 27. січня. Делярей оголосив до бургерів Трансвалю і Оранії відозву, аби новому правительству так повинували ся як давньому.

Каракас, 27. січня. З правительственных кругів доносять, що завтра знесуть блокаду венецуельских портів. Консуль Бовен предложив державам 3% доходу з портових мит як запоруку сплати венецуельского довгу.

— **На шкільні прибори** виділової школи ім Шевченка у Львові зволили прислати в грудні 1. 02 ВП.: А. Фоліусевич з Ланчина 2 К; М. і А. Кульчицкі з Богородчан 4 К; Н. Данилович Жовкян 2 К; В. Гнанишак зі Львова 5 К (передше 10 К); Ол. Маланюк з Паушівки 1 К; С. Кульчицкий, інспектор под. зі Львова 10 К; о. крил. Бачинський зі Львова 20 К; о. І. Любвич з Острова 10 К; — разом виносять датки по 14. січня с. р. **396 К 91 с.** Прошу спішити ся з присиланєм лент, бо після нової умови мала-б школі дістатись в уділі така лише сама сума, яку зложила суспільність, а се було-б дуже мало. *Алиськевич*, касиєр.

— **У виказі Вп. жертводателів** на будову церкви в Бикові пропущено дві позиції, а іменно: 1) Др. К. Давидович, радник суду в Перемишлянах 2 К. 2) Олена Воробець з Кракова 10 К.

І він був членом теософічного товариства.

Іду я раз по місті з д-ром Орловом і стрічаю одного знакомого військового Англичанина, з котрим я ще день перед тим витав ся і здоровив ся щиро. Тепер Англичанин на мій поклін зробив такий вид, як би він мене не бачив. Я просто остовпів і вже пустив ся до Англичанина питати, що се за поступованє...

Орлов задержав мене.

— Се — каже — не для вас, а для мене.

Я сего пана знаю. Ми оба товаришували колись на університеті в Шотляндії. Але що можна в Шотляндії, тут не дозволяє ся. Сей пан на офіціальнім становищу, а я halfcaste. В Цейлоні між нами знакомства нема... Ви виділи Мг. Маршала — того, що російським салдатикам молитви читає... Коли тут в Цейлоні був цар Николай II, тоді ще наслідник престоло, то він післав свого секретаря, князя Ухтомского, до теософічного товариства і зложив на его ціли значну суму. Пійшла депутация подякувати его величеству. В тій депутациї був і я. Его величество прийняв нас щиро, по людски, з кождим говорив і про все розпитував. Так само і ціла свїта его величества. Мг. Маршаль їздив з его величеством на лови і за цілий час его побуту служив ему за товмача. І Маршаль не міг нахвалити ся, як там по людяному обходили ся з ним... Не диво, — сказав др. Орлов по хвили, — що між провідниками теософічного товариства є Елена Блаватска, а нема ані одного Англичанина...

До часу збанок воду носить — урвесь і гордим Англичанам.

«Рівність!»... Перед Господом Богом — ну, не кажу... Але рівність між людьми?...

Поки-що справа стоїть так, що панами є так звані Кавказці, а рабами — усі інші раси. А між білими панами за найвисших панів держать себе Англичане.

Відкрите Америки, Африки та Австралії і знищенє та оволодїне тамошних тубольців підняло ще більше буту білої раси.

З кінцем сего столїтя на наших ще очах відбуло ся відкрите Китая і Япана. Чи і тут заволодїють Европейці?

Звісні хінольоги та знатоки культури і поровів тих жовтих народів ворожать на двоє. Істория учить нас, що із жовтої раси вийшов Джингісхан, котрого держава занимала просторонь цілої Азії та половини Европи...

Які будуть наслідки сего розбурканя зі сну того велитня, що дрїмав над Жовтєм та Тихим морем? Чи біла раса вийде побідником? а з білих рас чи та, що хоронить чистість своєї «білої» крови а мїщанців пятнує згїрдним «halfcast», чи та, що на своїм стягу виписала ідею сполученя Славянства з традицією Джингісханьского тураянства?*)

*) Князя Ухтомского: «Путешествіє С. В. Наслїдника престоло Николая Александровича.

— На Українсько-руську Бурсу в Новім Санчі в падолісті 1902 жертвували отці Впов. Добродій: Михайло Стецяк офіціал скарбовий в Ярославі 5 К, місячні жертви з Грибова: Анна Вишівська жена інспектора шкільного за вересень 4 К, за жовтень 4 К, Йосифа Бандрівська за жовтень 2 К, разом 10 К, Ізидор Ваньо ц. к. комісар сторожи скарбової, зібрані на виказ жерт, 22 К, Павло Скородинський з Долини місячний даток за падоліст 2 К, Наталія Данилович з Жовкви 2 К, о. Єронім Моравський парох в Кривім 4 К, Юстин Подилинський ц. к. комісар сторожи скарбової в Косові 2 К, Теофіл Клюк купець в Вадовицях за карти з видом церковці 11 К, о. Лидияк сотрудинок в Ярославі за карти переписні 13 К, Михайло Пекар постенфірер з Освятима 4 К, Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові за карти переписні 30 К, Іван Филипчак ц. к. професор семинарії учит. в Самборі за карти переписні 20 К, др. Кербель адвокат в Новім Санчі 1 К, Г. Бобяк ц. к. професор гімназ. в Дембніці місячна жертва за падоліст 2 К 6 сот., о. Яків Яхно сотрудинок у Ваневі 4 К, о. Володимир Петрик катехит в Комарні за карти переписні 20 К, Всеволод Гузар студент медицини у Львові за карти переписні 20 К, о. Іван Порайко катехит семинарії учит. в Станиславові за карти переписні 20 К, о. Омелян

Менцінський парох з Хіднович 5 К, І. Дроздяк конципіент адвок. 2 К 58 сот., о. Корнило Кузик за 30 карт 6 К, о. Франц Рабій катехит в Самборі 2 К, о. Іларіон Туна 2 К, о. Іларіон Лукашевич парох в Скоморохах 1 К, Роман Алексєвич ц. к. радник суду кр. і начальник ц. к. суду пов. в Угнові на бурсу 10 К, за карти переписні 4 К, о. К. Миколаевич від себе 1 К, від о. Мосевича 1 К, о. Петро Подляшецький в Гладиневі 5 К, Василь Калитовський в Трійці 5 К, на місячний виказ жертв в Новім Санчі зложили: Олена Ліницька 1 К, Оленка Секундівна 50 сот., посол Василь Яворський 10 К, Казимир Яворський 2 К, Володимир Яворський 2 К, Петро Ліницький 1 К, Петро Вишівський 1 К, др. Омелян Левицький 1 К, Михайло Секунда 1 К, разом 19 К 50 сот. Всім жертводавцям складаємо щиро-руське «Спаси Біг», та поручаємо нашу молоденьку інституцію ласкавій пам'яті. — *Петро Ліницький*, предсідатель. *Михайло Секунда*, скарбник.

Начерки

Олекси Кузьми
I том

можна набувати в Ставропигійській Книгарні у Львові по ціні 2 К за гарно оправл. примірник. (з почт. пересил. о 45 сот. більше).

Найновіший твір Л. Лопатинського „ПАРАЦЯ“

комедія в 3 актах зі співачами
(з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним йовіальним гумором і жвавим діянням. Ся комедія збогачує знатно галерию тивів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішвість ситуацій і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надве ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упослідженим недотпою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містоних літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

→ Ціна 2 кор. ←

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровського ч. 1, і в книгарнях.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

є одинаким руским Товариством асекураційним.

Фонди «Дністра» з днем 31. грудня 1901.

Дністер

Фонд резервовий	386 402 кор. 83 сот.	разом 645 333 кор. 59 сот.
Резерва премій	205 227 " "	
Резерва спеціальна	6 000 " "	
Фонд емеритальний	47 733 " 76 "	

«Дністер» обезпечує будинок як також збіже і пашу против шкід огневих. Веїтри ВП. Ординарияти припоручили «Дністер» Веч. Духовенству і всім вірним.

Оплата премій в «Дністрі» є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє

«Дністер» межі своїх членів яко звороти. В р. 1900, і 1901. виносить зворот 8%. Шкоди виплачує «Дністер» дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив «Дністер» 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени «Дністра» можуть без перешкоди зятягати позички в Банку краєвим і касах ощадности, бо каси ті приймають поліси «Дністра» при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечати через «Дністер» — капітали на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківським Товариством, а з провізії від тих обезпечень відступає «Дністер» часть на рускі добродійні ціли.

Агенції передає «Дністер» радо селянам, господарям, особливо де нема «Дністра». Агенти заробили 349.486 кор. провізії.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції «Дністра».

На жите обезпечайте ся тільки через «Дністер».

Від огню обезпечайте ся тільки в «Дністрі».

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи «ГЕРМАНА» ул. Сенішна від 23. січня до 15. лютого 1903.

Найліпша доси програма.

При співучасті військової музики 30. п. п.

- 1) Увертура. Рекламограф.
- 2) Братя Jor-dache, гімнастики на потрібнім рену.
- 3) Комічний виетуп всіх кльовнів.
- 4) Msr. Cavalerie, мимік.
- 5) Ados, саленовий атлет.
- 6) Ivener і Quintili, іспанськє дуетисти.
- 7) Балет з живими образами.
- 8) Moccia, знаменитий волик італійський.
- 9) Сестри Norona, тресовані танугаї.
- 10) Атенський квартет.
- 11) Trio Fidardi, комічні акробати.
- 12) Орхестр.
- 13) Дружина Marnitz-Mannello, еквилібристи.
- 14) Вел чезне потпурі, зложене з 7 точок.
- 15) Rocco, італійський мандолініст.
- 16) Miss Arnistis, найліпша саль нова атлетка.
- 17) Mademoiselle Calabrinі, італійська співачка.
- 18) 6 Neraides, ексцентричні тансерки.
- 19) Комічний виетуп кльовнів Rizi і Ripro.
- 20) Leonidas.
- 21) Американський біоскоп.
- 22) Марш.

Що дня о 8. год. вечером велике представлєне. В неділю і сьвята два представлєня. Що пятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна замовляти і набути в конторі Пльона на ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий шєля часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова		
посп.	особ.			посп.	особ.			
приходить о годниї				відходить о годниї				
	6:10	з	Кракова, Берлина, Варшави, Відня	1:55	6:30	до	Сучави, Жидачева, Керемезе, Потуптор	
	6:20	з	Чернівців (Іцкан, Галицу), Чорткова	2:09	6:43	до	Підволочиска (Київа) Бродів дв. головний	
	6:50	з	Брухович, шод. від 15. мая до 14. вер. вк.		6:35	до	Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича	
	7:45	з	Янова		8:30	8:40	до	Кракова (Відня, Праги), Берлина
	7:40	з	Підволочиска, Бродів на дв. Підзамче		2:55	9:00	до	Лавочного, Хирова, Калуша
	8:00		на дв. головний		9:15	до	Янова	
	8:10	з	Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова		9:50	до	Белзця, Сокала, Любачова	
	8:15	з	Сокала, Гали рускої		10:30	до	Чернівців, Потуптор	
1:35	8:50	з	Кракова, Відня, Праги, Берлина		10:40	до	Тернополя, Потуптор, дв. Підз.	
	10:25	з	Рипнова, Любачова	2:40	10:57	до	Янова від 1. мая до 15. вересня в неділю і сьвята	
	11:55	з	Станиславова (Керемезе, Потуптор)		2:15	до	Брухович від 15. мая до 14. вересня в неділі і сьвята	
	1:10	з	Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава		3:05	до	Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.	
	1:23	з	Янова		3:15	до	Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.	
2:20					3:26	до	Брухович шод. від 1. мая до 15. вер.	
2:35	3:14	з	Підволочиска, Кошичців на дв. Підз. на дв. голов.		3:30	до	Ряшева, Хирова, Любачова	
	4:40	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)		НІЧ			
	4:40	з	Самбора, Стрия, Сколього (15-30 9)	12:45	6:10	до	Станиславова, Жидачева	
	5:11	з	Підволочиска (Київа), Бродів на дв. Підз.		6:20	до	Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
	5:35	з	Чернівців, Іцкан " на дв. голов.		6:30	до	Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни	
1:45	5:40	з	Чернівців, Іцкан " на дв. голов.			авід 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно		
	5:50	з	Кракова		6:35	до	Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	
					7:10	до	Сокала і Гали рускої	
					8:16	до	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	
					8:25	до	Перемішля	
					9:00	до	Підволочиска, Бродів гол. дворець	
					9:20	до	" " дв. Підзамче	
					10:05	до	Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.	
					10:30	до	Іцкан, Чорткова	
					11:00	до	Кракова, Відня, Варшави, Праги	
					11:10	до	Підволочиска, Бродів дв. головний	
					11:32	до	" " дв. Підзамче	
					4:15	до	Кракова, Відня, Праги, Самбора	
					5:50	до	Брухович від 15. мая до 14. вер. шод.	

ЗАМІТКА: Пора нічна числять ся від 5 годниї вечером до 5 годниї 59 минут рано Час середно-європейський рїзняє ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красєцьких ч. 5) уділяє пояснєнь в справах залізничних, продає білєти всякого рода і розклади їади.

Контора виміни

ц. к. упр. сал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.